

1689

1. Beh. af Forsl. t. Finantslov f. Finantsaaret fra 1. April 1873 til 31. Marts 1874.

1690

vis nysgjerrig Forespørgen, om Ministeriet forlanger, at Finantsloven skal gaa tilbage, det er det Bestemmende for os, og naar det saa siges, at den ikke skal gaa tilbage, saa berolige vi os dermed. Det kan nu for saa vidt opfattes saaledes, som den ærede Landsthingsmand for 10de Kreds (Sessen) udtalte, nemlig som en besynderlig Illustration til vor egen Paastand om Rigeberettigelse for begge Afdelinger af Rigsdagen; men det er imidlertid ikke saa ganske besynderligt. Man maa huske paa, at Finantsloven er en Bevillingslov, der fremkommer saaledes, at Ministeriet beder om og forlanger Penge; Regjeringen stiller Forslangender til Rigsdagens tvende Afdelinger, og det er da for det Første klart, at naar der blot er Spørgsmaal om en ren Bevilling, og ikke om en forpligtende Bevilling, saa er altid den, der siger Nei, den stærkeste og maa være det. Naar jeg trænger til Penge og skal have dem af A. og B. i Forening — den ene kan ikke give mig sin Del og den Anden negter sin, men Negtelsen eller Tilstaaelsen er fælles — saa er Sagen dermed afgjort, naar jeg kan overbevise A., men ikke B. Det maa vi klart stille os for, at Rigeberettigelsen ikke er ophævet, fordi vi ikke kunne fremtvinge en Bevilling, som Folkethinget har negtet; men denne Rigeberettigelse fører ogsaa med sig, at Folkethinget ikke kan fremtvinge en Bevilling, dersom vi sige Nei. Det er godt nok at kalde sig dette i Grindring, at ved Finantslovens Bevilling have vi ogsaa Lov til at sige Nei — der kan komme Bevillinger, hvor vi bør gjøre det, der har maaske endog i mindre Summer været Bevillinger, hvor vi burde have sagt Nei — men vor Rigeberettigelse forhindres ikke derved, at vi ikke kunne fremtvinge Bevillingen. Vi kunne kun, naar der er Tale om Forholdet mellem begge Thing, forlange, at det andet Thing skal tage Sagen under fornyet Overveelse, saa at vi derfor sende Loven tilbage til det andet Thing, og vi maa erkende, at naar den, der stiller Forslangendet, har givet sig tilfreds med, hvad den ene Part har bevilget, saa kan det ikke nytte meget, at den anden Part opfordrer til fornyet Overveelse, om der ikke skulde bevilges Mere. Naar altsaa Ministrene ikke forlange Finantsloven sendt tilbage til det andet Thing, saa er det rimeligt, at vi heller ikke sende den tilbage, naar det blot er et rent Bevillingsspørgsmaal, det dreier sig om. Jeg antyder nemlig, at der kan være andre Spørgsmaal, om den konstitutionelle Form af Finantsloven og om Bevillinger, der ere forpligtende, saa at de ikke uden at krænke

Statens lovlige Organisation kunne tilstedees givne paa denne Maade. I saadanne Spørgsmaal har vi hidtil altid haft Ministrene med os, men selv om man kunde tænke sig et Ministerium, der vilde tilstede, at en egentlig Omorganisation af Statsindretninger foretoges ved Finantsloven, eller som vilde tilstede, at man negtede Summer, som Staten ved Dom eller ved Kontrakt var forpligtet til at udbetale — om vi havde et Ministerium, som acquiescerede ved en saadan Finantslov, saa skulde det ikke forhindre os i at sende den tilbage og gjøre Alt for at forhindre, at enten Lovgivningens forfatningsmæssige Form blev brudt, eller at Staten brød sin Forpligtelse. Nu foreligger der dette Thing i de Punkter, som ere berørte af to Ministre, Kultusministeren og Marineministeren, blot Bevillingsspørgsmaal. Naar jeg tager de Punkter, som angaa Kultusministeren, saa ligger der maaske, kan man sige, deri noget Mere end et blot Bevillingsspørgsmaal. I og for sig kan man ikke sige, at der er fket et Brud paa Finantslovens vigtige og konstitutionelle Form derved, at — jeg vil slet ikke tale om, at Summen til botanisk Have er nedsat — Udgiften til et Universitetsinstitut er opsørt paa Universitetets egne Midler. Det, der er det Betænkelige derved, er, at man har opsørt en Udgift, og det en meget stor Udgift, paa et Institut, som derved vil komme til en overordentlig stor Underbalance, og at man har gjort det uden Hensyn til, at der var en mangeaarig Tradition for, at det andet fideordnet Institut som Universitetet til Hjælp ved at bære Udgiften. Men der er endnu meget Mere end denne lange Tradition, der er noget Mere, som Landsthinget kunde, tror jeg, holde sig til, i det Mindste til en vis Grad. Der er en Art Brud paa en Overenskomst med Hensyn til denne enkelte Bevilling, eller de to Bevillinger, om man vil, hvoraf den ene er et meget lille Beløb. Disse Bevillinger ere tidligere givne saaledes, at de ere opsørte paa Kommunitetets Budget, og naar der er Spørgsmaal om Forfættelsen af Udgifter til et Foretagende, som er en Helhed, saa tror jeg, at det er en uimodsigelig Regel, at, naar der for Øvrigt ikke indtræder store Forandringer i Instituternes Stilling og Forhold, saa maa man holde sig til den første Bevilling med Hensyn til den Rulde, hvoraf Summen skal tages; det er den fælles Forudsætning, hvorunder man har indladt sig paa det hele Foretagende. Landsthinget kan erklære, at det aldeles ikke vilde have indladt sig paa det hele Foretagende, paa at indrette en saa kostbar botanisk Have, naar man ikke